

فن ترجمه انگلیسی

دکتر علاءالدین بازارگادی

چاپ ۲۵

ketabta

فن ترجمه انگلیسی

علاء الدین بازارگادی

فن ترجمه انگلیسی

علاء الدین بازارگادی

چاپ بیست و پنجم ه تابستان ۱۴۰۱ ه ۱۰۰۰ نسخه ه

امور چاپ: محمد امین رضایپور ه چاپ و صحافی: واژه پرداز اندیشه ه

دفتر مرکزی: تهران، خیابان جمهوری اسلامی،

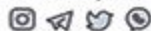
نقاط خیابان سعدی، پلاک ۲

شماره تماس: ۰۲۱۳۳۹۰۰۷۵۱-۲ و ۶۱۲۸

کد پستی: ۱۱۴۳۸۱۷۸۱۸

amirkabirpub.ir

@amirkabirpubco

پیشانی

مقدمه

این کتاب در حقیقت جلد سوم از رشته کتبی است که برای راهنمایی دانش‌آموزان و دانشجویان در مورد مطالعه زبان انگلیسی تألیف شده و « دستور زبان انگلیسی » و « انشاء انگلیسی » جلد اول و دوم آن محسوب می‌شوند .

ولی منظور از تألیف این کتاب تنها مساعدت به دانشجو برای توفیق در کار کلاسی و امتحان نیست بلکه کسانی که مایلند در کار ترجمه و مترجمی زبان انگلیسی مهارتی کسب کنند میتوانند از این کتاب بعنوان پایه و مبنای فعالیت خود استفاده کنند .

در تنظیم کتاب ، مطالب طوری طبقه بندی شده و به مراحل تدریجی تقسیم گشته و در هر مرحله امثله کافی و تمرین فراوان و پس از هر تمرین معانی لغات مورد احتیاج برای ترجمه آن داده شده که امید است کار دانشجو را در تمرین ترجمه سهل نموده و امکان پیشرفت سریعتری را برای او بوجود آورد . البته باید در نظر داشت که معنی هر لغت در برخی از موارد معنی کلی و عمومی آن نیست بلکه معنی مشخصی است که در آن متن دارد .

ولی این نکته بعنوان توصیه ذکر میشود که گذشتن از یک مرحله بمرحله دیگر مستلزم تسلط بمرحله قبلی است و اول باید مهارت کافی در تشخیص خصوصیات آن و تبدیل متن از یک زبان بزبان دیگر در همان مرحله بدست آورد سپس بمرحله بعدی پرداخت . بلاوه آموختن فن ترجمه تنها دانستن اصولی نیست که در این کتاب و در مقدمه هر مبحث جداگانه ذکر شده بلکه بکار بستن آن اصول و تمرین فراوان و متمادی در هر مرحله ضروری میباشد . مترجمی فنی نیست که در مدت کوتاهی با مطالعه یک کتاب فرا گرفته شود بلکه باید سالها زحمت کشید تا به ریزه کاریهای آن تسلط یافت .

در این چاپ در مطالب چاپ دوم تجدید نظر شده و امید است در چاپهای بعدی مطالب مفید دیگری اضافه شود .

فهرست

صفحه	موضوع
۱	آمادگی برای ترجمه
۱	۱- تسلط بزبان مادری
۲	۲- تسلط بزبان خارجی
۲	۳- تشخیص اختلافات هر دو زبان
۳	نکات مهم در ترجمه
۵	مراحل ترجمه
۵	مرحله اول (مقدماتی) - ترجمه لغات
۱۲	مرحله دوم (مقدماتی) - ترجمه اصطلاحات عادی
۱۶	مرحله سوم - ترجمه جملات ساده
۱۶	Simple Sentences
۱۶	Statements الف - جملات اظهاری دو قسمتی
۱۹	Imperatives ب - جمله‌های امری
۲۲	ج - جملات سه قسمتی
۲۵	د - جملات چهارقسمتی
۲۹	Interrogatives ه - جملات استفهامی
۲۹	۱- با کلمات استفهامی.
۳۲	۲- با ادوات استفهامی مرکب
۳۴	۳- با فعل
۳۸	و - جملات ساده منفیر در ترجمه
۳۸	۱- با it و there
۳۹	Passive Sentences ۲- جملات مجهول
۴۲	future Perfect ۳- آینده کامل
۴۵	Infinitives ۴- با مصدر
۴۹	Gerund and... ۵- با اسم فعل و اسم فاعل

Present Participle

- ۵۲ to get و to have با فعل ۶-
۵۵ مرحله چهارم - ترجمه جملات مختلط و مرکب
۵۵ ۱- جملات مرکب (Compound Sentences)
۵۵ الف - توأم با جملات پرسشی Question Phrase
۵۸ ب - توأم با حروف ربط Conjunctions
۶۳ ۲- جملات مختلط (Complex Sentences)
۶۳ الف - جملات تابع اسمی (Noun Clauses)
۶۸ ب - جملات تابع وصفی (Adjectival Clauses)
۷۲ ج - جملات تابع قیدی (Adverbial Clauses)
۷۲ ۱- قید زمان Adverb of time
۷۷ ۲- قید مکان Adverb of Place
۸۹ ۳- قید شرط Adverb of Condition
۸۴ ۴- قید قصد Adverb of intention
۸۷ ۵- قید نتیجه Adverb of result
۸۹ ۶- قید دلیل و علت Adverb of Cause and reason
۹۱ ۷- قید مقایسه Adverb of Comparison
۹۴ ۸- قید موافقت مشروط Adverb of agreement
۹۸ مرحله پنجم - ترجمه جملات طولانی شامل چند جمله مرکب و مختلط
۱۰۶ مرحله ششم - ترجمه جملات پیوسته
۱۲۲ مرحله هفتم - ترجمه داستانهای کوتاه و ساده
۱۵۴ مرحله هشتم - ترجمه قطعات ساده
۲۱۰ مرحله نهم - ترجمه مکاتبات
۲۱۱ ۱- نامه‌های خصوصی و دوستانه
۲۳۱ ۲- دعوتهای رسمی
۲۳۴ ۳- نامه‌های اداری و تجاری
۲۷۱ مرحله دهم - ترجمه قطعات مشکلتر و ترجمه آداد

آمادگی برای ترجمه

فن ترجمه احتیاج به سه چیز دارد :

۱ - تسلط بزبان مادری

۲ - تسلط بزبان خارجی .

۳ - مجزا ساختن هر دو زبان از یکدیگر از لحاظ اختلافاتی که بین آنها در مورد قواعد دستوری ، لغات و اصطلاحات ، ساختمان و حالات و خصوصیات هر کدام از آنها وجود دارد و استفاده از این خصوصیات برای اینکه ترجمه روان و سلیس باشد و درعین حال اصل امانت حفظ شود .

۱ - تسلط بزبان مادری

منظور از این تسلط توجه به جنبه‌های مختلفه زبان مادری است . زبان صحبت با زبان نوشتن فرق دارد . صحبت دوستانه و خودمانی از بسیاری جهات با صحبت رسمی یا مناظره یا سخنرانی متفاوت است . زبان عامیانه جنبه‌های مخصوص بخود دارد . لهجه‌های محلی نه تنها از لحاظ تلفظ و تجوید و آهنگ و اجد مشخصاتی معین است بلکه لغات و جمله بندی و محل کلمات در جمله وضع معینی بخود میگیرد . نوشته‌های قدیمی با سبک تازه چه بسورت منظوم و چه منثور تفاوت فاحش دارد و تشخیص سبکهای مختلف بدون آگاهی از فنون ادبی و صنایع بدیهه میسر نمیشود و ارزیابی جنبه‌های زبانی بیان یا نوشته يك شخص بدون توجه به دستور زبان و جمله بندی و اشکال مختلفه يك جمله و ارزش و مفهوم مشخص کلمات ممکن نیست . يك نامه دوستانه وجه مشترک زیادی با مکاتبه رسمی یا تجارتي ندارد . مقاله يك روزنامه فرق زیادی با انشاء کلاسی یا رساله دانشگاهی یا کتابی که برای طبقه معینی نوشته شده پیدا میکند .

تکلم به يك زبان تنها بر اساس تولد در يك کشور یا در نتیجه تماس

روزانه با مردم و رفع احتیاجات عادی زندگی به کسی تسلط و مهارت کافی در زبان مادری نمی‌بخشد که ادعا کند آنرا خوب میدانند چون کسب چنین مهارتی مستلزم مطالعه دقیق و ممتد جنبه‌های مختلفه زبان است و برای نیل باین هدف باید پارا از احتیاجات روز مره فراتر گذاشت و دامنه تجارب و مطالعه را چه از لحاظ کمیت و چه کیفیت توسعه داد .

۴ - تسلط بزبان خارجی

تمام مطالبی که در مورد تسلط بزبان مادری ذکر شد در مورد زبان خارجی نیز صدق میکند با این تفاوت که استفاده روزمره از زبان مادری بدون اینکه ذهن کاملاً نسبت بآن مشغول باشد و همینطور کسب دانش در آن زبان در دوره طولانی زندگی منتج بکسب تسلط و مهارتی میشود که در مورد زبان خارجی بآسانی میسر نیست مگر اینکه همانگونه فرصتها و شرایط تصادفاً بدست آید یا عمداً ایجاد گردد تا شخص بتواند به ذخایر معنوی خود در آن زبان با سرعت و دقت کافی بیفزاید و از این لحاظ غنی و چیره دست گردد .

از این جهت باید گفت که دانستن يك زبان خارجی مانند زبان مادری مستلزم آشنائی به ادبیات و تاریخ و جغرافیا و آداب و رسوم و وضع اجتماعی و سیاسی و اقتصادی و تمام جنبه‌های دیگر زندگی آن کشور و سکنه آن است تا مترجم بتواند روحیه و حالات مشخص قومی را که زبان خارجی معرف آن است دریابد و مفهوم واقعی عبارات و اصطلاحات و تعبیرات و استعارات را ، تشخیص دهد .

۳ - تشخیص اختلافات هر دو زبان

البته در موقع مقایسه دو زبان مفاهیمی کشف میشود که بعلمت اینکه وجود مشترکی بین اقوام و نژادها از لحاظ احساسات و قوه دراکه و تمقل و تفکر و ارتباط با طبیعت و محیط و احتیاجات مشترك و عمومی انسانی وجود دارد آن مفاهیم یکسان یا دست کم خیلی مشابه میباشدند و این موضوع راه سنگلاخی ترجمه را تا حدی هموار میسازد ولسی هر تمدن در هر عصر و هر محیط خصوصیتی دارد که در قالب جملات و اصطلاحات و لغات معینی جنبه‌های مختلفه خود را آشکار میسازد و با طرز تشریح مفاهیم يك زبان دیگر فرق دارد مثلاً اغلب در زبان انگلیسی حالت تعجب بوسیله استفاده از نامهای گوناگون خداوند یا انبیاء و ائمه ادا میشود از قبیل :

Good heavens ! Holy Moses ! By juve !

در سورتیکه در زبان فارسی عباراتی از قبیل «خداوندا» و «عجیب است» و «غریب است» بکار میرود .

یادترجمه جمله :

He did his best to succeed in the examination .

اگر کلمات يك بیک ترجمه شوند ترجمه آن بدینصورت در میآید :

«او انجام داد بهترین را برای موفق شدن در امتحان» .

که البته جمله مضحکی است در صورتیکه باید گفت :

«نهایت سعی خود را برای توفیق در امتحان بکار برد» .

در این جمله غیر از محل کلمات ، عبارت to do one's best

اصطلاحی است که باید بصورت واحد ترجمه شود نه بشکل کلمات منفک .

منظور از ترجمه ، تشخیص معانی لغات يك جمله و کشف لغات مترادف

آن بزبان دیگر نیست چون يك لغت را نمیتوان واحد فکر و بیان و نوشتن

دانست بلکه واحد فکر جمله است که در هر زبان قالبها و حالات معینی دارد

و ارزش کلمات تابع محل آنها در این قالبها است . عدم توجه باین نکته اغلب

باعث میشود که دانش آموز زبان بملت اینکه توجه کافی به یکی از سه شرط

مذکور در فوق و ارتباط آنها بیکدیگر ندارد در ترجمه مرکب اشتباهاتی

میشود که محصول زحمت او را نا مفهوم و بی ارزش و مضحک جلوه میدهد .

نمونه دیگر اختلافات زبان ، معانی مختلف لغات است که نسبت به متن

و نوع مطلب و محل لغت در جمله مفهوم دیگری پیدا میکند و چون بسیاری

از لطیفه ها و شوخی ها متکی بر مفهوم چند پهلوی يك واژه میباشد ترجمه چنین

لطیفه ها مشکل و گاهی غیر ممکن میشود .

مثلاً ترجمه کمدیهای شکسپیر بهمین جهت گاهی بسیار دشوار است و در

ترجمه بحکم اجبار مقداری از ظرافت کلام متن اصلی از بین میرود .

اینگونه اختلافات بین زبان مادری و زبان خارجی مخصوصاً در مورد

قواعد دستوری از قبیل شکل و حالت افعال و موارد استعمال آنها ، محل

کلمات در جمله ، جمله های ساده و مرکب ، تنبیرات و تشبیهات و ضرب المثله

فرآوان دیده میشود . ولی با وجود این اختلافات چون مترجم توجه کافی

بهمفاهیم کلی و روح مطلب و سبک نویسنده دارد میتواند طوری يك متن را از

يك زبان به زبان دیگر ترجمه نماید که اصالت آن از بین نرود و اصل امانت

رعایت شده باشد .

the Art of English - persian translation

by: Dr. A. Pazargadi

کتاب حاضر سعی دارد به کسانی که مایلند در کار ترجمه و مترجمی زبان انگلیسی مهارت کسب کنند، باری رسد. از این رو، مترجمین می‌توانند از این کتاب به عنوان پایه و مبنای فعالیت خود استفاده کنند. در تنظیم کتاب، مطالب به گونه‌ای طبقه‌بندی شده‌اند که در هر مرحله مثال‌های کافی و تمرین‌های فراوان وجود دارد. پس از هر تمرین، معانی لغات مورد نیاز برای ترجمه آن نیز داده شده که کار را برای علاقه‌مندان در تمرین ترجمه آسان و امکان پیشرفت سریع را میسر می‌کند. البته آمیختن فن ترجمه تنها دانش اصولی نیست که در این کتاب ذکر شده، بلکه به کار بستن آن اصول و تمرین فراوان هر مرحله ضروری است.

amirkabirpub.ir

۱۶ هزار تومان